ตารางสรุปกรณีการจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์บนฐานทรัพยากรประมง

Prince of Songkla University Pattani Campus

ตารางที่ 11 : ตารางสรุปกรณีการจัดการความขัดแย้งเชิงสมานฉันท์ บนฐานทรัพยากรประมง

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
1. ความขัดแย้งจากการวางอวนทับกัน	ชาวบ้านกับชาวบ้านในหมู่บ้าน	1. คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจากันเอง 2. หากตกลงไม่ได้จะให้ผู้อาวุโสใน ชุมชนเป็นผู้ตัดสิน	1. การพูดคุยเจรจา 2. การไต่สวนข้อเท็จจริง	1. เมื่อคู่กรณีเจรจาและมีผู้ยอมรับผิด ผู้กระทำผิดจะต้องแสดงความสำนึกผิดโดยการ - ยอมเสียเวลาไปปลดอวน - ยอมเสียแรงกายไปช่วยแกะหอยหนาม ,สิ่งสกปรกต่าง ๆ ที่ติดอวน - ยอมเสียทรัพย์ในกรณีที่อวนของผู้อื่นได้รับความเสียหาย 2. ในกรณีที่ผู้กระทำผิดไม่ยอมรับผิดจะถูกสมาชิกในชุมชนประณาม , ไม่อยากคบค้าสมาคมด้วย	1. ผู้ใดไปถึงก่อนมีสิทธิ์วางอวนก่อน 2. ผู้ที่ไปวางทีหลังจะต้องทิ้งระยะห่างจากคนวางก่อนประมาณ 40 วา (80 เมตร) ทั้งนี้เพื่อให้พื้นที่ว่าง อวนสามารถพัดไหวไปติดกุ้ง , ปลาได้บ้าง 3. อวนของทั้งผู้ที่วางก่อนและหลังจะต้องมีสัญลักษณ์ที่ชัดเจน อาจจะนำเศษผ้ามาติดธง , ทำทุ่นลอย ฯลฯ รวมทั้งสัญลักษณ์ทั้งด้านหัวและท้ายของอวนจะต้องเหมือนกัน เพื่อให้สามารถรู้ได้ว่าเป็นอวนผืนเดียวกันที่วางอยู่ในบริเวณนั้น	1. บรรทัดฐานในการจัดการความขัดแย้งใช้ได้ในกรณีสถานการณ์ทั่วไป 2. บรรทัดฐานนี้จะใช้ไม่ได้ในกรณีที่มีปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เป็นพิเศษ เช่น มีกุ้งหรือปลาไปรวมฝูง ณ จุดใดจุดหนึ่งมาก ๆ ชาวบ้านจะสามารถวางอวนทับกันได้ แล้วช่วยกันปลดอวน , ปลดกุ้ง เพราะถือเป็นโอกาสพิเศษของชุมชนและในรอบ 1 ปี อาจจะพบเพียง 1 — 2 ครั้งเท่านั้น ทุกคนจะมาช่วยกันวางอวนอย่างแบ่งปันกัน

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
2. ความขัดแย้งจากการวาง เครื่องมือประมงต่างชนิดกัน โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างอวนลอยกับลอบปู	1. ชาวบ้านกับชาวบ้านในหมู่บ้านเดียวกัน	1. คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจากันเอง 2. หากตกลงกันไม่ได้จะใช้ผู้อาวุโสในชุมชนเป็นผู้ตัดสิน	1. การพูดคุย/เจรจา 2. การไต่สวนข้อเท็จจริง	1. เมื่อคู่กรณีเจรจาและมีผู้ยอมรับผิด ผู้กระทำผิดจะต้องแสดงความสำนึกผิดโดยการยอมเสียเวลา/เสียแรงกายไปแกะอวน/ลอบ ยอมเสียทรัพย์ในกรณีที่เครื่องมือประมงของผู้อื่นเสียหาย 2. ในกรณีที่ผู้กระทำผิดไม่ยอมรับผิดจะถูกสมาชิกในชุมชนประณาม , ไม่ช่วยเหลือ , ไม่คบค้าสมาคมด้วย	1. พื้นที่ที่เกิดเหตุเป็นพื้นที่ที่สมาชิกในชุมชนได้กำหนดร่วมกันว่าเป็นพื้นที่สำหรับการวางเครื่องมือประมงชนิดใด เครื่องมือประมงชนิดนั้นก็จะมีสิทธิไปทำการประมงก่อน	1) รายละเอียดต่าง ๆ จะคล้ายคลึงกับการจัดการความขัดแย้ง กรณีการวางอวนทับกัน 2. หากพื้นที่นั้น ๆ ที่สมาชิกทั้งในชุมชนและระหว่างชุมชนได้กำหนดร่วมกันไว้ว่าเป็นพื้นที่สำหรับการวางเครื่องมือประมงชนิดหนึ่งและเครื่องมือประมงชนิดนั้นไม่ได้ไปวางเครื่องมืออีกชนิดหนึ่งก็สามารถไปวางได้และประกาศ/หาข้อตกลงร่วมกันใหม่ เช่น หากเคยระบุเป็นพื้นที่ของลอบปู แต่ไม่มีผู้ไปใช้ประโยชน์วางลอบปู

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
2. ความขัดแย้งจากการวางเครื่องมือประมงต่างชนิดกันโดยเฉพาะความขัดแย้งกับอวนลอยกับลอบปู (ต่อ)	2. ชาวบ้านจากคนละหมู่บ้านกัน	1. คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจากันเอง 2. หากตกลงกันไม่ได้จะใช้ผู้อาวุโสจากหมู่บ้านของคู่กรณีหมู่บ้านละ 3 – 4 คนมาคุยกัน	1. การพูดคุย/เจรจา 2. การไต่สวนข้อเท็จจริง โดยผู้อาวุโสโดยมีขั้นตอนคือ - ผู้อาวุโสสอบถามและลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจนกลายเป็นความขัดแย้งระหว่างกัน - ผู้อาวุโสที่มาจากต่างหมู่บ้านจะสอบถามถึงกฎเกณฑ์ในการทำประมงในกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นจากผู้อาวุโสที่มาจากหมู่บ้านที่สมาชิกของตนไปทำการประมงก่อนเป็น	- โดยส่วนใหญ่เป็นผู้อาวุโสมาเจรจากัน มักจะตกลงกันได้ และคนจากต่างหมู่บ้านจะยินดีชดใช้ค่าเสียหายให้ หากผู้ได้รับความเสียหายยินดีรับ	- เกิดเป็นกฎเกณฑ์/บรรทัดฐานระหว่างชุมชน ซึ่งสมาชิกจากทั้งชุมชนคู่ขัดแย้งจะต้องปฏิบัติตามร่วมกัน - พื้นที่เกิดเหตุในทะเลอยู่หน้าหมู่บ้านใดมิได้หมายความว่าสมาชิกในหมู่บ้านจะมีสิทธิมากกว่า	เป็นเวลายาวนาน เพราะไม่ใช่ฤดูกาลอวนลอยกุ้งก็สามารถไปวางได้และสมาชิกหาข้อตกลงใหม่โดยลอบปูอาจจะต้องขยับออกไป ทั้งนี้เพราะลอบปูเป็นเครื่องมือประมงประจำที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบกับผู้อื่นได้ง่ายกว่า เป็นต้น

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
			ลำดับแรก เป็นการแสดงถึงการเรียนรู้และเคารพในกฎเกณฑ์ของหมู่บ้านนั้น ๆ เช่น อวนลอยกุ้ง หรือลอบปู สามารถทำการประมงในบริเวณพื้นที่ใดได้บ้าง เป็นต้น - ผู้อาวุโสที่มาจากต่างถิ่นจะบอกกล่าวว่าคู่ขัดแย้งที่มาจากหมู่บ้านของตนเองนั้นใช้เครื่องมือประมงประเภทใด ไปวางในบริเวณใด โดยต้องการบอกเล่าข้อเท็จจริงว่าสมาชิกของตนเองที่มาจากต่างหมู่บ้านและมาทำหน้า หมู่บ้านวันนั้นได้กระทำผิดกฎเกณฑ์ของหมู่บ้านที่ตนไปทำการประมงจริงหรือไม่ - ผู้อาวุโสในหมู่บ้านที่เป็นพื้นที่เกิดเหตุจะบอกกล่าวและหารือถึงข้อเสนอแนะโดยมุ่งหวังไม่ให้เกิดเป็นข้อขัดแย้งขึ้นมาได้อีก เช่น อาจจะแนะนำว่าหากคนต่างหมู่บ้านต้องการจะวางลอบปูควรจะไปวางในจุดห่างจากฝั่งออกไปประมาณ 4 กิโลเมตร แต่ไม่เกิน 6 กิโลเมตร และหากยอมรับกันได้ ผู้อาวุโสก็จะกระจายข่าวออกไปผ่านกลไกของ ชุมชน เป็นการพูดคุยตามร้านน้ำชา , แคร่ ฯลฯ และหากคนในหมู่บ้านที่เกิดเหตุไปวางอวนลอยกุ้งในจุดที่ระบุไว้ว่าให้สำหรับวางลอบปูได้ ถึงแม้ว่าจะเป็นพื้นที่ทะเลหน้าหมู่บ้านของตนเอง คนในหมู่บ้านนั้นก็จะเป็นผู้กระทำเช่นกัน			

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
3. กรณีความขัดแย้งจากการที่ใบพัดเรือไปเกี่ยวถูกอวนของชาวบ้าน	ชาวบ้านกับชาวบ้าน	คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจาตกลงกันเอง	1. พูดคุยเจรจา 2. การไต่สวนข้อเท็จจริง โดยพิจารณาจาก - อวนที่วางไว้มีสัญลักษณ์ชัดเจนเหมือนกันทั้งด้านหัว-ท้ายของอวนหรือไม่ หรือมีคนเฝ้าอวนหรือไม่ - คนขับเรือผ่านบริเวณที่วางอวนเป็นการขับเรือโดยประมาท/ดึกคะนองหรือไม่	1. หากเจ้าของอวนไม่มีสัญลักษณ์ที่ชัดเจนเหมือนกันทั้งหัว-ท้ายของอวน รวมทั้งไม่มีคนเฝ้าอวน แสดงว่าคนขับเรือที่ไปเกี่ยวถูกอวนไม่มีความผิด 2. หากอวนมีสัญลักษณ์ชัดเจนหรือมีคนเฝ้าอวนแต่คนขับเรือขับโดยประมาท/ดึกคะนอง คนขับเรือเป็นผู้ผิด ซึ่งจะต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินหรือเป็นการซ่อมอวนที่ขาดเสียหายตามแต่จะตกลงกัน	1. การวางอวนในทะเลเจ้าของอวนจะต้องทำสัญลักษณ์ที่อวนให้ชัดเจนและเหมือนกันทั้งด้านหัว-ท้ายของอวน หรือจะต้องมีคนเฝ้าอวนอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับจุดวางอวน 2. คนขับเรือเมื่อจะขับเรือผ่านบริเวณจุดวางอวนจะต้องมีความระมัดระวัง ชะลอเครื่องยนต์และยกใบพัดที่อยู่ท้ายเรือขึ้น เพื่อไม่ให้ใบพัดเรือไปเกี่ยวทำลายอวนของผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย	ในกรณีที่ผู้กระทำผิดไม่ยอมรับผิดก็จะเข้าสู่กระบวนการตรวจตราควบคุมโดยสังคม ทั้งการถูกวิพากษ์วิจารณ์ถูกประณาม รวมทั้งการถูกลงโทษโดยสังคม คือ การไม่ช่วยเหลือกัน ไม่คบค้าสมาคมด้วย เป็นต้น

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
4. กรณีความขัดแย้งจากการทำประมงอวนปัก	ชาวบ้านกับชาวบ้าน	คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจาตกลงกันเอง	1. การพูดคุยเจรจา 2. การไต่สวนข้อเท็จจริง 3. การวัดระยะห่างของเสาที่ปักของเจ้าของระยะที่ 1 และระยะที่ 2 โดยไปวัดระยะในสถานที่เกิดเหตุจริง	1. หากเจ้าของเสาไม้ที่นำไปปักระยะที่ 2 ทิ้งระยะจากรายที่ 1 ไม่ถึง 40 วา (80 เมตร) ตามข้อตกลงดั้งเดิมของชุมชน เจ้าของเสาไม้ระยะที่ 2 จะเป็นผู้กระทำผิด ซึ่งจะต้องไปขยับเสาที่ปักไว้ให้ห่างออกไปจนได้ระยะที่เหมาะสม	1. การปักเสาไม้เพื่อวางอวนประเภทต่าง ๆ นั้นจะต้องมีระยะห่างของเสาไม้ของเจ้าของรายที่ 1 และรายที่ 2 จำนวน 40 วา (80 เมตร) เพื่อเอื้อต่อการทำประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย 2. การนำไม้ไปปักไว้เพียงอย่างเดียวโดยเจ้าของไม่เคยขึงอวนเลยไม่ได้เป็นการแสดงสิทธิในการถือครองพื้นที่นั้น ๆ แต่หากเคยขึงอวนและบางช่วงเวลาอาจจะหยุดทำหรือยกอวนขึ้นก็ยังมีสิทธิในการถือครองพื้นที่นั้น ๆ แบบกึ่งถาวร	1. การครอบครองสิทธิในการใช้ประโยชน์ของพื้นที่บริเวณที่ปักเสาไม้เป็นไปแบบกึ่งถาวร โดยมีช่วงเปลี่ยนผ่านการถือครองในช่วงหลังฤดูมรสุม เพราะลักษณะทางกายภาพของท้องทะเลเปลี่ยนแปลงไป ชาวประมงจึงนิยมเปลี่ยนที่ปักเสาตามแหล่งที่คาดว่าจะมีทรัพยากรสัตว์น้ำอยู่อาศัย

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
5. กรณีความขัดแย้งจากการปักทางมะพร้าวล่อปลากระบอกเพื่อทอดแห	ชาวบ้านกับชาวบ้าน	1. คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจาตกลงกันเอง 2. ผู้นำศาสนา เช่น โต๊ะอิหม่าม , โต๊ะบีลา , โต๊ะกอเต็บ ฯลฯ 3. ผู้อาวุโสในชุมชน	1. การพูดคุยเจรจา 2. การไต่สวนข้อเท็จจริง โดยการซักถามและสืบพยานบุคคล อื่น ๆ ในชุมชน	1. ผู้ที่ไปปักทางมะพร้าวล่อปลากระบอก เพื่อทอดแหทีหลังเป็นผู้ผิด 2. ผู้กระทำผิดจะต้องย้ายสถานที่ในการปักกางมะพร้าวไปจากจุดเดิม	1. ผู้ที่ไปปักทางมะพร้าวก่อนจะได้สิทธิในการใช้ประโยชน์พื้นที่นั้นก่อน และเป็นการได้ถือครองสิทธิแบบถาวร กล่าวคือ สามารถซื้อขายหรือถ่ายทอดเป็นมรดกสู่ลูกหลานได้ 2. ในกรณีที่เจ้าของพื้นที่ได้ถือครองสิทธิไม่ได้ใช้ประโยชน์จากพื้นที่นั้นและมีผู้ประสงค์จะใช้ประโยชน์ก็สามารถไปขอกับเจ้าของพื้นที่นั้น ๆ ได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เจ้าของพื้นที่ก็จะอนุญาตให้ผู้อื่นไปใช้ประโยชน์ได้แบบชั่วคราว	1. ข้อตกลงของชุมชนในการให้สิทธิการใช้ประโยชน์แบบถาวรกับผู้ที่ไปปักทางมะพร้าวก่อนก็เพราะชาวบ้านยอมรับและตระหนักในความลำบากและอุตสาหะในการทดลองเรียนรู้จนกระทั่งได้พื้นที่ที่เหมาะสมในการปักทางมะพร้าวล่อปลากระบอก 2. พื้นที่ที่เหมาะสมดังกล่าวมีอยู่อย่างจำกัด หากไม่มีการมอบสิทธิการใช้ประโยชน์จะเกิดการรุมแย่งกันและนำไปสู่การเกิดความขัดแย้งมากมายในชุมชนได้

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
6. กรณีความขัดแย้งจากการดำน้ำฟังเสียงปลาแล้วถูกบุคคลอื่นตัดหน้าไปวางอวนล้อมฝูงปลา	ชาวบ้านกับชาวบ้านด้วยกันเอง	คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจากันเอง	1. การพูดคุยเจรจา 2. การไต่สวนข้อเท็จจริง 3. ในกรณีที่คู่ขัดแย้งตกลงกันไม่ได้ก็จะให้ผู้อาวุโสในชุมชนเป็นผู้ตัดสิน	1. เมื่อคู่กรณีเจรจาและมีผู้ยอมรับผิดชอบก็จะต้องชดใช้หรือขอโทษเจ้าของเรือลำที่พบเห็นฝูงปลาจวดก่อน 2. ในกรณีที่คู่ขัดแย้งไม่ยอมรับผิดชอบ สมาชิกในชุมชนก็จะมีมาตรการลงโทษทางสังคม เช่น ประณามว่าเป็นคนเห็นแก่ตัว ฉกฉวยประโยชน์, สมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชนก็จะไม่ช่วยเหลือ, ไม่คบค้าสมาคมด้วย	1. ผู้ที่ดำน้ำพบฝูงปลาจวดก่อนมีสิทธิ์ในการวางอวนล้อมปลาก่อน 2. ผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้พบฝูงปลาจวดก่อน หากประสงค์จะวางอวนด้วยจะต้องรอให้ผู้ที่พบฝูงปลาก่อนวางอวนก่อน จนเสร็จเรียบร้อย แล้วจึงสามารถไปวางอวนรอบนอกออกไป โดยจะต้องแบ่งส่วนแบ่งในสัดส่วน 1 ใน 4 ของรายได้ที่ได้รับให้กับผู้ที่ดำน้ำลงไปฟังเสียง	- โดยวิธีปฏิบัติของชุมชน หากมีผู้พบเห็นฝูงปลาจวดขนาดใหญ่ผู้ที่พบเห็นก่อนมักจะเรียกเรือลำที่อยู่ ในบริเวณใกล้เคียงมาช่วยกันวางอวนเป็นการแบ่งปันกันระหว่างชาวประมงพื้นบ้าน

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
7. กรณีความขัดแย้งจากการพบเห็นฝูงปลาเพื่อวางอวนล้อมปลาและมีบุคคลอื่นตัดหน้า	ชาวบ้านกับชาวบ้านด้วยกันเอง	คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจากันเอง	1. การพูดคุยเจรจา 2. การไต่สวนข้อเท็จจริง 3. ในกรณีที่คู่ขัดแย้งตกลงกันไม่ได้ก็จะให้ผู้อาวุโสในชุมชนเป็นผู้ตัดสิน	1. ผู้ที่พบเห็นและกำลังติดตามฝูงปลาก่อนเป็นผู้มีสิทธิ์ในการวางอวนล้อมปลาก่อน 2. ผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้พบฝูงปลาก่อน หากประสงค์จะวางอวนจะต้องรอให้ผู้ที่พบฝูงปลาก่อนวางอวนให้เสร็จเรียบร้อยแล้วจึงสามารถวางอวนในบริเวณรอบนอกออกไป	1. ผู้ที่ดำน้ำพบฝูงปลาจวดก่อนมีสิทธิ์ในการวางอวนล้อมปลาก่อน 2. ผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้พบฝูงปลาจวดก่อน หากประสงค์จะวางอวนด้วยจะต้องรอให้ผู้ที่พบฝูงปลาก่อนวางอวนเสร็จเรียบร้อยก่อน แล้วจึงสามารถไปวางอวนรอบนอกออกไป โดยจะต้องแบ่งส่วนแบ่งในสัดส่วน 1 ใน 4 ของรายได้ที่ได้รับให้กับ ผู้ที่ดำน้ำลงไปฟังเสียงปลา	- โดยวิธีปฏิบัติของชุมชน หากมีผู้พบเห็นฝูงปลาจวดขนาดใหญ่ผู้ที่พบเห็นก่อนมักจะเรียกเรือลำที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงมาช่วยกันวางอวนเป็นการแบ่งปันกันระหว่างชาวประมงพื้นบ้าน

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
8. กรณีความขัดแย้งจากการปักเสา เพื่อทำแปลงสำหรับเลี้ยงหอยแครง	1. ชาวบ้านกับชาวบ้านด้วยกันเอง	1. คู่กรณีที่เป็นชาวบ้านเจรจากันเอง 2. ชาวบ้านรวมกลุ่มกันเจรจา	1. การพูดคุยเจรจา 2. ชาวบ้านในชุมชนที่ทำเครื่องมือประมงจำพวกอวนลอยรวมกลุ่มไปเจรจากับชาวบ้านที่เพาะเลี้ยงหอยแครงโดยขอให้เลิกเลี้ยง	- ชาวบ้านที่เพาะเลี้ยงหอยแครงยอมเลิกเลี้ยง โดยให้ชาวบ้านที่ออกทำประมงอวนลอยไปช่วยถอนเสาไม้บริเวณแปลงเพาะเลี้ยง หรือหากเสาไม้หักถอนออกไม่ได้ก็ให้นำเสาไปปักเสริม เพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่ชัดเจนไม่กระทบถึงการวางอวนของชาวบ้านทั่วไป	1. การใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะเช่นการทำแปลงเพาะเลี้ยงหอยแครงในบริเวณอ่าวปัตตานี หากทำเสาหรือสิ่งของอื่น ๆ ไปวางในทะเล/ในอ่าวจะต้องมีสัญลักษณ์กำกับให้ชัดเจน เพื่อไม่ไปสร้างความเดือดร้อนกับผู้อื่น 2. ต้องมีการปลูกศาลาเพิงพักขนาดเล็ก (ขนำ) ไว้เฝ้าแปลงหอย เพื่อป้องกันข้อครหาว่าบุคคลอื่นไปขโมยหอยแครง	1. ลักษณะของการเพาะเลี้ยงหอยแครง ผู้เลี้ยงจะนำเสาไม้ไปปักแสดงอาณาเขตของแปลงเพาะเลี้ยงในพื้นที่ที่ตนต้องการ 2. ปัญหาที่เกิดความขัดแย้งเกิดจาก 2.1 อวนชาวบ้านถูกเสาทำให้อวนเสียหาย 2.2 เมื่อปักเสาไม้ไปได้ระยะหนึ่งมีเพรียงไปเกาะเสาทำให้เสาผุ เวลาที่อวนของชาวบ้านไปเกี่ยวถูกเสาแล้วไปแกะอวนออกทำให้เสาพังเสียหาย

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
8. กรณีความขัดแย้งจากการปักเสา เพื่อทำแปลงสำหรับเลี้ยงหอยแครง (ต่อ)	2. ชาวบ้านกับนายทุนผู้เพาะเลี้ยงหอยแครง	1. ชาวบ้านรวมกลุ่มกันไปเจรจากับนายทุน โดยอาจจะมีผู้นำ/ผู้อาวุโส เช่น ผู้ใหญ่บ้านร่วมไปด้วย	1. การพูดคุยเจรจา	1. กลุ่มนายทุนที่เพาะเลี้ยงหอยแครงไม่ยอมเลิกเลี้ยงหอยแครง 2. กลุ่มนายทุนผู้เพาะเลี้ยงหอยแครงยินยอมทำสัญลักษณ์บริเวณเสาไม้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหากับชาวบ้านที่ไปวางอวนเท่านั้น		2.3 เมื่อผู้เพาะเลี้ยงยกหอยแครงขึ้นจากแปลงแล้วไม่ถอนเสาไม้ทิ้งหรือทำสัญลักษณ์ให้ชัดเจน 2.4 การปล่อยพันธุ์หอยแครงมักจะมีพันธุ์หอยชนิดอื่น ๆ ปะปนมา เช่น หอยหนาม ซึ่งติดอวนชาวบ้าน ทำให้ต้องเสียเวลาในการแกะออก รวมทั้งอาจทำให้อวนขาดเสียหายได้

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
9. กรณีความขัดแย้งจากการนำเรือประมงเข้าสู่ที่จอดเรือ 9.1 ชุมชนที่อยู่ติดชายฝั่งทะเลด้านเดียวต้องจอดเรือริมชายหาด	ชาวบ้านกับชาวบ้านด้วยกันเอง	- ผู้อาวุโสในชุมชน	1. การพูดคุยเจรจาตกลงกัน 2. การไต่สวนข้อเท็จจริงในประเด็นเรื่องเจ้าของเรือได้นำไม้หมอนมาสมทบกับเรือลำอื่น เพื่อใช้เป็นไม้หมอนรองเข็นเรือขึ้นหรือไม่ รวมทั้งการไต่สวนในประเด็นเรื่องการรอช่วยเข็นเรือประมงลำอื่น ๆ ที่จอดอยู่ในเพิงจอดเรือเดียวกันหรือไม่	โดยส่วนใหญ่จะยอมรับผิดและขอโทษหรือต้องไปหาไม้หมอนมาชดเชยเพิ่มเติม	1. เรือประมงแต่ละลำต้องหาไม้หมอนมารองเป็นเรือลำละ 10 ต้น 2. เจ้าของเรือที่จอดเรืออยู่ในเพิงบริเวณเดียวกันจะต้องรอช่วยเข็นเรือขึ้นจนหมดทุกลำถึงจะแยกย้ายไปได้ 3. สิทธิในการใช้ประโยชน์พื้นที่จอดเรือคือใครไปถึงก่อนมีสิทธิใช้ประโยชน์ก่อน และสิทธิจะเปลี่ยนไปเมื่อลักษณะทางกายภาพเปลี่ยนแปลงไปไม่เอื้อต่อการเข็นเรือเจ้าของเรือก็จะไปหาที่จอดเรือใหม่	พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการจอดเรือจะต้องมีสันดอนทรายในท้องทะเลเพื่อช่วยลดแรงกระแทกของคลื่น ทำให้เรือนิ่งพอที่จะเข็นขึ้นได้ นอกจากนี้บริเวณชายหาดต้องเป็นที่ราบไม่สูงชัน ไม่ลำบากต่อการเข็นเรือขึ้น

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
9.2 ชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานและจอดเรือในอ่าวปัตตานี	ชาวบ้านกับชาวบ้านด้วยกันเอง	1. ชาวบ้านเจรจาตกลงกันเอง 2. ผู้อาวุโสช่วยพิจารณาตัดสิน	1. การพูดคุยเจรจาตกลงกัน 2. การไต่สวนข้อเท็จจริงในประเด็นเรื่องเป็นพื้นที่หน้าบ้านใครหรือใครเป็นผู้ใช้ประโยชน์	1. ผู้กระทำผิดจะต้องไปหาที่จอดเรือใหม่	1. พื้นที่หน้าบ้านใครบุคคลนั้นมีสิทธิใช้ประโยชน์ในการจอดเรือก่อน หากเจ้าของพื้นที่ไม่ใช้ประโยชน์บุคคลอื่นสามารถมาขออนุญาตไปใช้ประโยชน์ได้ แต่เมื่อเจ้าของต้องการใช้ประโยชน์จะต้องคืนสิทธิให้กับเจ้าของพื้นที่หน้าบ้านนั้น	พื้นที่จอดเรือในเขตอ่าวปัตตานีและในลำคลองจะมีพื้นที่อยู่จำกัด โดยเฉพาะในลำคลองจะมีพื้นที่แคบมากกว่าในอ่าวปัตตานี ดังนั้นชุมชนจึงกำหนดให้เป็นสิทธิการใช้ประโยชน์แบบถาวร เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในชุมชน

Prince of Songkla University Pattani Campus

กรณี/สถานภาพความขัดแย้ง	คู่ขัดแย้ง	ใครเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง	วิธีการที่ใช้จัดการ	ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความขัดแย้งโดยชุมชน	กฎเกณฑ์/บรรทัดฐานของชุมชน	หมายเหตุ
9.3 ชุมชนที่ตั้งถิ่นฐานและจอดเรือในลำคลอง	ชาวบ้านกับชาวบ้านด้วยกันเอง	1. ชาวบ้านเจรจาตกลงกันเอง 2. ผู้อาวุโสช่วยพิจารณาตัดสิน	1. การพูดคุยเจรจาตกลงกัน 2. การไต่สวนข้อเท็จจริงในประเด็นเรื่องเป็นพื้นที่หน้าบ้านใครหรือใครเป็นผู้ใช้ประโยชน์	1. ผู้กระทำผิดจะต้องไปหาที่จอดเรือใหม่	1. พื้นที่หน้าบ้านใครบุคคลนั้นมีสิทธิใช้ประโยชน์ในการจอดเรือก่อน หากเจ้าของพื้นที่ไม่ใช้ประโยชน์บุคคลอื่นสามารถมาขออนุญาตไปใช้ประโยชน์ได้ แต่เมื่อเจ้าของต้องการใช้ประโยชน์จะต้องคืนสิทธิให้กับเจ้าของพื้นที่หน้าบ้านนั้น	พื้นที่จอดเรือในเขตอ่าวปัตตานีและในลำคลองจะมีพื้นที่อยู่จำกัด โดยเฉพาะในลำคลองจะมีพื้นที่แคบมากกว่าในอ่าวปัตตานี ดังนั้นชุมชนจึงกำหนดให้เป็นสิทธิการใช้ประโยชน์แบบถาวร เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในชุมชน

Prince of Songkla University Pattani Campus